

Είσοδος ελληνικού στρατού εις Ἰωάννινα

Γ'—ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΠΟ τῆς ἡμέρας τῆς προελάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Ἠπειραν ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἰωαννίνων παρηκολούθει με ἀγωνίαν τὴν πορείαν, ἀναμένων νὰ ἴδῃ πρὸ τῆς ἠπειρωτικῆς πρωτεύουσας τοὺς νικητὰς καὶ τοὺς ἐλευθερωτὰς. Εἰς τὸ μεταξὺ ὅμως ἡ τυραννία ἐγένετο βαρυτέρα καὶ ἡ ζωὴ δυσκολωτέρα εἰς τὴν πόλιν. Οἱ Τοῦρκοι, καχύποπτοι ὅπως εἶναι καὶ ὑποπτευόμενοι διαρκῶς συνεννοήσεις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῆς πόλεως καὶ τοῦ προελαύνοντος ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἐπανειλημμένως ἐξετράπησαν εἰς βιαιότητα κατὰ τῶν πολιτῶν. Πλείστοι πρόκριτοι συνελήφθησαν καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὰς φυλακάς, γύρω ἀπὸ τὴν πόλιν ἐσχηματίσθη ζώνη ἐπιτηρήσεως, καὶ ἐν γένει φόβος καὶ τρόμος διεχύθη εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων.

Ἐξ ὅτου ὅμως ἤρχισε ἡ πολιορκία τοῦ Μπιζανίου, ἡ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων κατέστη δυσκολωτέρα ἀκόμη εἰς τὰ Ἰωάννινα. Ἀπὸ τὰς θέσεις, τὰς ὁποίας κατεῖχον οἱ Ἕλληνες στρατιῶται, ἔβλεπαν πρὸ αὐτῶν ἐν ἀπόπτῳ τὴν πόλιν καὶ τὴν ἱστορικὴν λίμνην. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα ἐφαίνετο ἡ ἑλληνικὴ παρατάξις εἰς μερικὰ τῆς σημεία. Ἐμμεσολάθει ὅμως τὸ τρομερὸν Μπιζάνι καὶ ἀπεμάκρυνε τὴν πόλιν ἀπὸ τοὺς ἐλευθερωτὰς τῆς.

Καθ' ὅσον ἡ πολιορκία τοῦ Μπιζανίου ἐστένευε καὶ ὁ ἑλλη-
νὸς στρατὸς ἐπροχώρει δυσκόλως μὲν ἀλλὰ σταθερῶς, ἡ αὐστη-
ρότης τῶν Τούρκων εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐγένετο μεγαλειτέρα. Ἦδη
αἱ φυλακαὶ εἶχον ὑπερπληρωθῆ, μερικοὶ Ἕλληνες εἶχον φονευθῆ
καὶ εἰς ἀπὸ τοὺς πρῶην βουλευτὰς εἶχε κρεμασθῆ ὡς συνεννοού-
μενος μὲ τοὺς ἐχθρούς.

Ἐν τῇ μεταξὺ τὰ Ἰωάννινα εἶχον γίνεαι ὁ πόθος τῶν Ἑλλήνων
στρατιωτῶν. Τραυματῖαι ἀπεκομιζόντο ἀπὸ τὴν μάχην μὲ τὸ παρά-
πονον ὄχι ὅτι ἐπληγῶθησαν, ἀλλ' ὅτι δὲν θὰ εἰσέλθουν εἰς τὰ Γιάν-
νενα, καὶ ἄλλοι ἀπέθνησκον μὲ τὸ μείδιμα εἰς τὰ χεῖλη, ὅταν οἱ ἰα-
τροὶ καὶ οἱ νοσοκόμοι τοὺς ἐβεβαίωσαν ὅτι ἔπεσε πλεόν τὸ Μπιζάνι.

Εὐνόητος λοιπὸν εἶναι ἡ ἀγωνία, μὲ τὴν ὁποίαν τὰ Ἰωάννινα
ἐπληροφορήθησαν τὴν γενικὴν ἐπίθεσιν τῆς 19 Φεβρουαρίου, ἐκ
τοῦ δαιμονιώδους κρότου τόσων τηλεβόλων τῶν πολιορκητῶν καὶ
τῶν πολιορκουμένων. Ἐνός ἀνταποκριτῆς, εὑρεθῆς εἰς τὴν πόλιν
τὴν ἡμέραν ἐκείνην λέγει ὅτι καταστήματα καὶ οἰκίαι ἦσαν κατά-
κλειστοὶ καὶ ὅλοι μέσα ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ τὰς θύρας ἐπερίμε-
ναν ἀγωνιωδῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γιγαντομαχίας.

Εἶπομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῆς μάχης τοῦ Μπιζανίου, ὅτι
ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤρχισεν ἡ φυγὴ τῶν Τούρκων, τμήμα στρατοῦ τοῦ
Ἄλη Ριζᾶ πασσᾶ, διαφυγὸν ἀπὸ τὰς τουρκικὰς τάξεις, ἐπέρασαν
ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα πρὶν τραπῆ πρὸς βορρᾶν. Διερχόμενοι διὰ τῆς
πόλεως οἱ στρατιῶται αὐτοὶ ἐξετράπησαν εἰς λεηλασίας καὶ εἰς
διαρπαγὰς, θὰ ἔφερον δὲ μεγαλητέραν καταστροφὴν καὶ θὰ ὑπῆρ-
χον καὶ ἀνθρώπινα θύματα, ἐὰν ὁ φόβος τῆς καταδιώξεως δὲν ἐξώ-
θει τοὺς Τούρκους νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ταχύτερον τὴν πόλιν.

Μὲ τὴν τρομακτικὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς αὐτῆς ἐπετάθη
ἡ ἀγωνία τῆς νυκτὸς ἐκείνης. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐψιθυρίσθη ὅτι
δύο ἀξιωματικοὶ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ τοῦ Μπιζανίου, ἐθεάθησαν
μεταβαίνοντες ἐν σπουδῇ εἰς τὸ μητροπολιτικὸν μέγαρον, ἐνῶ ταυ-
τοχρόνως οἱ πρῶτοι φυγάδες τοῦ Μπιζανίου εἶχον εἰσέλθει εἰς τὰ
Ἰωάννινα μεταδίδοντες τὸν πανικὸν εἰς τὴν μικρὰν φρουρὰν τῆς
πόλεως. Μετ' ὀλίγον οἱ κατοικοῦντες πλησίον τῆς Μητροπόλεως
εἶδον τοὺς Τούρκους ἀξιωματικούς ἐξερχομένους μὲ τὸν Πρωτο-
σύγγελον καὶ τοῦτο τοὺς ἐνεθάρρυνεν.

Ἄργα ἐπέρασαν αἱ ὥραι τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς νυκτὸς. Ἀλλὰ
μὲ τὰ ἐξημερώματα ὅλα τὰ Ἰωάννινα ἐγνώριζον πλεόν, ὅτι ὁ τουρ-
κὸς στρατὸς παρεδόθη. Καὶ τέλος ὀλίγον πρὸ τῆς ἐννάτης ἠκού-
σθησαν ἔξω τῆς πόλεως σάλπιγγες καὶ τρεῖς ἴλαι ἱππικοῦ ὑπὸ τὸν
στρατηγὸν Σοῦτσον ἐνεφανίζοντο διὰ νὰ καταλάβουν τὴν πόλιν.

Ἐν τῇ ἅμα δλόκληρος ὁ πληθυσμὸς ἐξεχύθη εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ
οἱ πολῖται ἠσπάζοντο ἀλλήλους κραυγάζοντες «Χριστὸς Ἀνάστη!»
Τὸ ἑλληνικὸν ἱππικὸν διήλθε διὰ μέσου ἀνθρώπων ἐξάλλων ἀπὸ
ἐνθουσιασμόν, καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ Διοικητήριον, ὅπου ὕψωσε τὴν
ἑλληνικὴν σημαίαν.

Ταυτοχρόνως ἡ ἑλληνικὴ χωροφυλακὴ ἀνελάμβανε τὴν τήρησιν

τῆς τάξεως ἐν τῇ πόλει, περιπολῖαι δὲ ἱππικοῦ διεσπάρησαν εἰς ὄλα τὰ σημεῖα αὐτῆς γενόμεναι παντοῦ δεκταὶ μετ' ἐξάλλου ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ πόλις δλόκληρος ἐπλεεν ἤδη εἰς τὸ λευκὸν καὶ κυανοῦν τῶν ἐλληνικῶν σημαίων, καὶ τὸ ἀπόγευμα τμήματα πεζικοῦ εἰσελθόντα προσέδωσαν πλέον τέλειον τὸν χαρακτήρα τῆς ἐλληνικῆς κατοχῆς. Ταυτοχρόνως ἡ ἐλληνικὴ ἐπιμελητεία ἐφρόντιζε νὰ προσφέρῃ τρόφιμα εἰς τοὺς κατοίκους, οἱ ὅποιοι κατόπι τῆς διακοπῆς τῶν συγκοινωνιῶν ἐστεροῦντο τῶν πάντων.

Τέλος τὴν ἐπομένην εἰσηλθεν ὁ Διάδοχος. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς ἤδη

Ἰωάννινα. — Ὁ Διάδοχος εἰς τὸν Ναὸν

δλόκληρος ὁ πληθυσμὸς ἐξεχύθη εἰς τὸν μεγάλον δρόμον ἔξω τῆς πόλεως, ἀπὸ τὸν ὅποιον θὰ ἦρχετο ὁ Νικητής. Ταυτοχρόνως ἄλλα πλήθη κατελάμβανον τὴν πλατεῖαν τοῦ Διοικητηρίου, εἰς τὸ ὅποιον θὰ κατέλυεν ὁ Διάδοχος τοῦ ἐλληνικοῦ θρόνου. Ἀπὸ τοὺς σηματοστολιστοὺς ἐξώστας καὶ ἀπὸ δρόμους ἀνθρωποβριθεῖς ἀνεπέμποντο κραυγαὶ χαρᾶς. Ὅταν δὲ οἱ κανονοβολισμοὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς ὑψηλῆς συνοδείας, ὁ ἐνθουσιασμὸς μετεβλήθη εἰς φρενίτιδα.

Ἐφιππος ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ νικηφόρου στρατοῦ διέσχισεν τὴν πλατεῖαν τοῦ Διοικητηρίου, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν πριγκίπων Γεωργίου, Ἀλεξάνδρου, Ἀνδρέου καὶ Χριστοφόρου, τοῦ στρατηγοῦ Δαγκλῆ καὶ τῶν μελῶν τοῦ ἐπιτελείου, ἐνῶ τὰ πλήθη ἐξητωκραύγαζον καὶ ἔρριπτον πρὸ τοῦ ἵππου του ἀνθὴ καὶ κλώνους δάφνης.

Ἡ ἐπίσημος συνοδεία βραδύτατα ἔνεκα τοῦ συνωστισμοῦ, μετὰ δυσκολίας διασχίζουσα τὰ πλήθη, διηυθύνθη πρὸς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, ὅπου ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σ. Γερβάσιος καὶ οἱ Μητροπολίται Περιστερᾶς καὶ Δωδώνης ἔψαλαν τὴν δοξολογίαν. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ Διάδοχος κατηυθύνθη εἰς τὸ Δικαστικὸν Μέγαρον, ὅπου ἐδέχθη τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν θρησκευμάτων καὶ τοὺς προὔχοντας τῆς πόλεως. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν πρὸς τὸ ἑσπέρας ἔφθασαν εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ αἱ πριγκίπισσαι Ἑλένη, Μαρία καὶ Ἀλίκη.

Τοιοτοτρόπως μετὰ πέντε αἰῶνων δουλείαν ἢ ἱστορικὴ πρωτεύουσα τῆς Ἠπείρου, ἢ διατηρήσασα ὑπὸ τὸν ζυγὸν τόσοσ ἐντονον ὄχι μόνον τὸν ἐθνικόν, ἀλλὰ καὶ τὸν πολιτικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, ἀπεδίδοτο εἰς τὴν ἐλευθερίαν, κατόπιν ἀγῶνος, ὁ ὁποῖος ἐδόξασε καὶ ἐτίμησε τὴν νέαν Ἑλλάδα, καὶ ἀνύψωσε τοὺς μαχητὰς τοῦ Μπιζανίου εἰς τὴν ἔνδοξον περιωπὴν τῶν μαχητῶν τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Πλαταιῶν.

Ἡ ἄλωσις τῶν Ἰωαννίνων ἐχαιρετίσθη καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, παλαιὰν καὶ νέαν, δι' ἐκδηλώσεων ἀπεριγράπτου χαρᾶς, προεκάλεσε δὲ τὰ συγχαρητήρια καὶ ὄλων τῶν ξένων ἡγεμόνων, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸ πολεμικὸν αὐτὸ κατόρθωμα εἶδαν τὴν δριστικὴν πλέον ἐπιτυχίαν τοῦ συμμαχικοῦ ἀγῶνος, ἀφοῦ περιήρχοντο εἰς χεῖρας τῶν συμμάχων τὰ Ἰωάννινα, ἢ μία ἀπὸ τὰς τρεῖς μεγάλας ὠχυρωμένας θέσεις. Ἀπὸ τὴν Σκόδραν καὶ τὴν Ἀδριανούπολιν, οἱ Ἕλληνες εἶχον τὴν τιμὴν νὰ καταλάβουν πρῶτοι τὰ Ἰωάννινα μεθ' ὅλην τὴν ὀχύρωσιν τοῦ Μπιζανίου τρομερωτέραν τῶν δύο ἄλλων πόλεων.

Ἦδη δὲν ἔμεινε πλέον παρά ἢ κατάληψις ὀλίγων σημείων πρὸς βορρᾶν διὰ νὰ συντελεσθῇ ἢ κατοχὴ τῆς Ἠπείρου, καὶ πρὸς τὰ σημεῖα ταῦτα ἐτράπη μέρος τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον ἔμεινε εἰς τὰ Ἰωάννινα, διὰ ν' ἀπολαύσῃ δικαίαν ἀνάπαυσιν ἀπὸ τὴν πολύμηνον πολιορκίαν τοῦ Μπιζανίου.

Τὸ ἀλβανικὸν νεογνὸν ὑπὸ προστασίαν